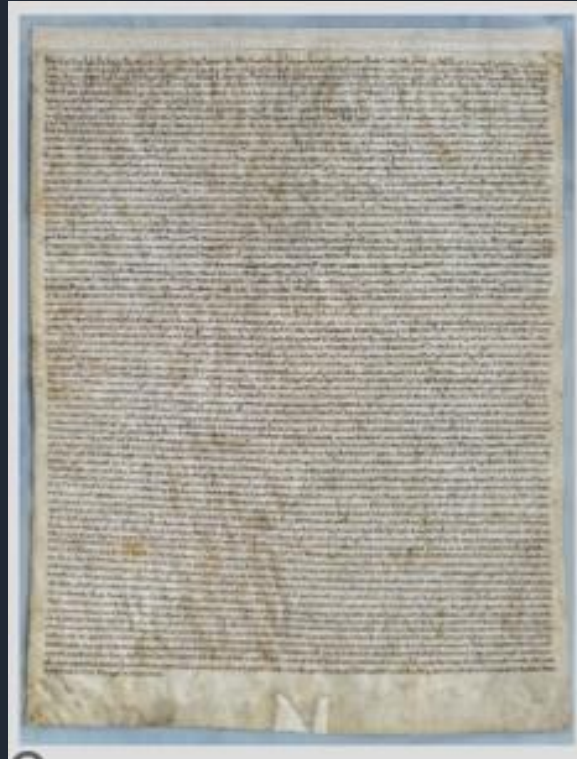
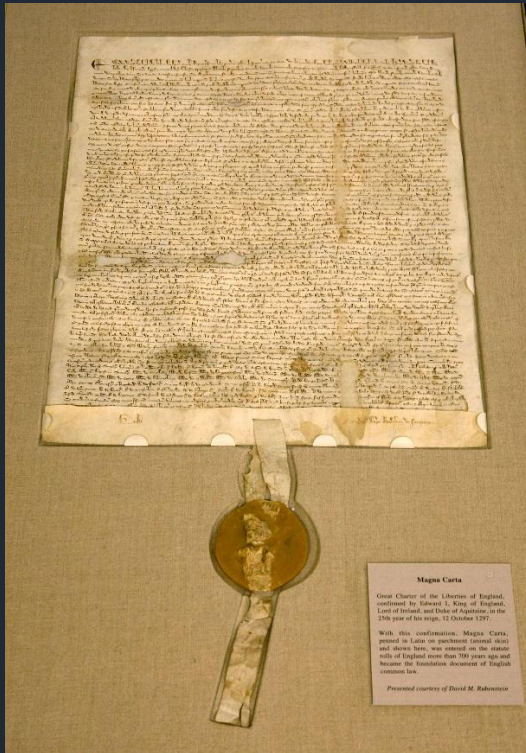

800 VJETORI I MAGNA CARTA – S DHE NJË KËRKIM NDAJ VETVETES

Theos

Rt Hon Dominic Grieve MP invites you to
a presentation and discussion:

Magna Carta, Christianity and the Future of Liberty

*with Nick Spencer (Theos), Professor Julian Rivers (University of Bristol)
and Baroness Berridge*

Chair: Rt Hon Dominic Grieve MP

Monday 15th June 2015

7pm-8:30pm, followed by a drinks reception

RSVP by 8th June 2015

e: james.lee@parliament.uk
t: 020 7219 2414

Attlee Suite, Portcullis House,
House of Commons, London SW1A 2LW
Entry via Main Entrance, Victoria Embankment

Please allow 20 minutes to pass through security

Përgtitur nga Mal Berisha

FESTA E MAGNA CARTA – S NË LONDËR

Përvjetori i tetëqintë i dokumentit të parë bazë mbi të drejtat e njeriut i njohur botërisht si Magna Carta u festua me shumë veprimtari jubilarë në Londrën e vitit 2015. Ishte 800 vjetori dhe natyrisht, krenaria për një dokument të tillë me 61 artikuj ku organizohet jeta mbi rregulla dhe ligje, ku bashkëjetesa e njerëzve përbën një monument për të cilin çdo popull do të krenohej ishte legjitime. Kuptohet që një gjë e tillë merr edhe më shumë vlerë në Anglinë e ligjit, të letrave, shkrimeve të herëshme, gjuhës e cila tashmë ka marrë dhenë, dhe natyrisht Anglinë e Shekspirit i cili erdhi 400 vjet më vonë në këtë jetë. Në këtë Angli që jo vetëm *Magna Carta* si dokument i tyre autentik, por edhe një variant më i hershëm i *Kuranit* i zbuluar në Universitetin e Birmangamit, trajtohen si pasuri të rralla që i takojnë jo vetëm anglezëve, britanikëve, por tërë njerëzimit.

ORIGJINALI I MAGNA CARTA –S NË CITY OF LONDON

Në mbrëmjen e dhënë nga Lord Mayor i City of London Corporation, fillimi i veprimtarisë së të cilit shënohen pothuajse njëherazi me kohën kur është shkruar Magna Carta, në vitin 2015 ishte vendosur një kopje e saj për tu parë nga mbi 700 të pranishëm nga e gjithë bota. Mund të ketë edhe dokumenta tjera të lidhura me këtë entitet interesant brenda Londrës së Madhe por ai që e bën atë autentik është karta e parë e rregjistruar e cila daton në vitin 1067. Një trashëgimi e tillë dokumentare e një populli tregon natyrisht për një ndërgjegje të lartë qoftë kombëtare, dhe mbi të gjitha formim të një individualiteti i cili ka patur ndikim jo vetëm në territorin ku është lindur, zhvilluar dhe formuar ky komb, por edhe më gjërë. Kjo pastaj ka patur ndikimin e vet në territore të tjera, madje më të largëtat të globit që nga Zelanda e Re deri në Alaska.

Ruajtja e dokumentave të tilla historike është pjesë e krenarisë së çdo kombi.

ME ROBERT ELSINË DHE BEJTULLAH DESTANIN

Në një ditë të bukur korriku të vitit 2015 prita në zyrë dy miq të mirë. Ishin Robert Elsie dhe Bejtulla Destani. I pari është shtetas kanadez, studjues i historisë, letërsisë dhe kulturës shqiptare në plot kuptimin e fjalës. Ai ka botuar në anglisht me dhjetra libra të përkthyer nga shqipja, ndërkohë që dhjetra tjera të cilat ishin të panjohura i ka botuar në anglisht. I njohur për pasionin e tij për historinë, letërsinë dhe kulturën shqiptare, lista e librave të tij për Shqipërinë, shqiptarët dhe çështjen tonë i kalon numrin 60. Bashkë me të ishte studjuesi nga Prizreni, Bejtullah Destani emëri i të cilit gjëndet në çdo botim të këtij autori dhe jo vetëm, përfshirë edhe librat e Sir Noel Malcolm.

Roberti e flet gjuhën shqipe me një pastërti të admirushme. Zëri i tij është i njohur për dëgjuesin shqiptar kudo që të jetë, për shkak të përkthimeve në seancat gjyqësore të zhvilluara kundër Milosheviçit në Hagë. Jeta e tij është pazgjithshmërisht e lidhur me atë të shqiptarëve dhe mund të thuhet se pak kush në botë, shqiptar ose jo, di aq sa di ai për çështjen tonë.

Teksa po e përcillja, në të dalë nga ndërtesa e Ambasadës, ai u ndal tek disa fotografi të

patriotëve shqiptarë ndër të cilët atë të Isa Boletinit. Madhështor, epik, heroik, stoik, siç është ai në atë foto, na nxiti në një bisedë rreth fortografisë, Marubit dhe atyre fotove.

JOHANN GEORG VON HAHN DHE JOSEF SZÉKELY

Roberti ka zbuluar fotografi të bëra nga diplomati austriak me kombësi gjermane Johann Georg von Hahn (1811-1869) në udhëtimin e tij nëpër Shqipëri, Kosovë dhe Maqedoni në vjeshtën e vitit 1863. Ai ishte i shoqëruar në atë udhëtim nga fotografi vjenez, Josef Székely. Hahn konsiderohet si babai i studimeve shqiptare. Fotografitë janë marrë në Prizren, Shkodër, Ohër, Manastir. Ato kishin mbetur të pa shtypura-printuara për shkak se albanologu i famshëm i asaj kohe nuk gjeti dot një financues që do ti paguante ndërkohë që fotografia në atë kohë kushtonte tej mase shtrenjt. Kuptohet ishte fillimi i fortografisë dhe metodat ishin fillestare, të bëra në xhama të mbuluara me një bloze ku mbeteshin shenjat e dritës nga ku dilte fotografia. Robert Elsie i ka zbuluar ato dhe ka sjellë në sytë tanë historinë që flet me gjuhën e atyre fotografive. Në këtë

aspekt Han dhe Esie të dy kanë vend nderi në altarin e kulturës shqiptare. Por jo vetëm për këtë, natyrisht.

Ndërkohë që po vizitonim fotografitë, Elsie më bëri një pyetje:

Kjo këtu është fotoja e dokumentit themelues të shtetit modern shqiptar. Këto janë firmat e nënshkruesve të Shpalljes së Pavarësisë. Ku gjëndet ky dokument sot? më pyeti ai, jo me cinizëm.

DEKLARATA E SHPALLJES SË PAVARËSISË SË SHQIPËRISË DHE MAGNA CARTA

Kjo pyetje hapi një bisedë interesnte. Ku gjëndet dokumenti original i shpalljes së Pavarësisë së Shqipërisë?

Hamendje të shumta e shoqërojnë fatin e këtij dokumenti. Ai u nënshkrua ditën e 28 Nëntorit 1912. Më pas fati i shtetit shqiptar dihet. Pushtimet, njohja e përgjysmuar e territoreve, rënja e qeverisë së Ismail Qemalit, ardhja e Princ Vidit, pushtimi Italian, Kongresi i Lushnjës, Revolucioni i Qershorit, Mbretëria Shqiptare, pushtimi fashist Italian dhe gjerman, pushtimi

komunist dhe...demokracia. Po dokumenti themelor ku është?

Robert Elsie është njeriu i preokupuar për të. Ai flet me dhimbje për humbjen e saj. Kush ta ketë patur vallë? Lef Nosi? Ky intelektual firmëtar i këtij dokumenti që përfundoi në plumb? Apo mos ishte Margaret Hasluck që e solli atë dokument në Britani? Ajo vdiq shumë shpejt, në vitin 1948 dy vjet pasi i ishte lutur Enver Hoxhës to mos e vriste mikun e saj të zemrës, Lef Nosi. Ta ketë sjellë në Britani? Po ajo vetë ka vdekur që heret? Ku të jetë vallë?

Hamendjet për vendin ku gjëndet ky dokument janë të shumta. Por ku janë ata që e nënshkruan këtë dokument? Kjo pyetje është edhe më intriguese se ajo se ku është dokumenti?

I përmendëm me emra disa prej firmëtarëve. Emrat e tyre një herë e një kohë u fshinë nga dokumenti fillestar. Njëri pas tjetrit ata jo vetëm që u ekzekutuan por edhe u fshinë nga faqja e historisë. Sajoheshin emra të tjerë njerëzish që nuk kishin qenë aty, ose mbuloreshin me bojë të zezë ata që konsideroheshin si njerëz kundërshtarë të rregjimit. Patriotë që kishin

dhënë gjithçka, shqiptarë të cilët kishin dhuruar jetën, pasurinë, familjen, zhdukeshin.

Magna Carta, 703 vjet më e vjetër se dokumenti ynë e shpalljes së pavarësisë qëndron e ruajtur si një thesar i vlefshëm i një kombi. Ndërsa, Deklarata jonë e Pavarësisë nuk dihet se ku gjendet edhe sot e kësaj dite. Edhe pse mosha e tyre është ë ndryshme: Magna Carta 800 vjeçare, Deklarata jonë 103 vjeçare. Mjerim që duhet të mos e përjetojë asnjë komb. Harresa po aq sa manipulimi, manipulimi po aq sa harresa e bëjnë kombin tonë të jetë në kërkim të vetvetes.

Dhe këtë nuk mund ta bëjnë të huajt, ose tek e fundit nuk mund ta bëjnë vetëm të huajt sado të na duan neve. Sepse jemi ne që duhet ta duam vetveten, pikësëpari.

City Hall of City of London Corporation.

Qershor, 2015.